

panorama

inforegio

36

2010–2011. tél

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása

A gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló
ötödik jelentés

AZ OLVASÓKHOZ

3

KÖRKÉP

4-13

A kohéziós politika mint az Európa 2020 stratégia támasza

14-15

INTERJÚ

Johannes Hahn, regionális politikáért felelős európai biztos

16-17

KÖZÖS FEJLŐDÉS

A kohéziós politika minden régióba befektet

18-19

KEVÉSBÉ ELŐNYÖS HELYZETŰ RÉGIÓK

Hogyan segíthetjük elő a gazdasági egyensúly elérését

20-21

ÚJ GONDOLATOK A KORMÁNYZÁSRÓL

Közelebb hozni a kohéziós politikát az európaiakhoz

22-23

A GDP-N INNEN ÉS TÚL

Hogyan mérhető a fejlődés?

24-25

A KOHÉZIÓS POLITIKA HATÁSAI

A pozitív eredmények kézzelfogható bizonyítékai

26-27

KÜLSŐ NÉZŐPONT

Preben Gregersen – a Strukturális Alapok Dániai Monitoringbizottságának vezetője
Philip McCann – a regionális politikáért felelős európai biztos különleges tanácsadója

28

JELENTÉSTÉTEL

Hogyan készült az ötödik kohéziós jelentés

29

A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Az ötödik kohéziós jelentés nyilvános konzultációja

30

A SZÍNFALAK MÖGÖTT

Tesztelje tudását – Válaszolja meg a kohéziós kvíz kérdéseit!

31

ESEMÉNYNAPTÁR

32

SZÓLJON HOZZÁ!

A gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló ötödik jelentés egyedülálló rálátást nyújt az európai regionális fejlődésre. Meghatározza, hogy jelenleg hol tartunk közös célkitűzéseinkhez képest, valamint szilárd, átfogó alapot kínál a 2013 utáni kohéziós politika elemzéséhez.

A kohézióról szóló első jelentést 1996-ban tették közzé. Azóta ez a kulcsfontosságú jelentés egyre lényegesebbnek bizonyult a politika számára, valamint egyre szorosabban összefügg Európa átfogó stratégiáival. Az ötödik jelentés a régiók által az Európa 2020 stratégiában játszott kulcsfontosságú szerepre irányítja a figyelmet, és azonosítja azokat a kemény – de nem lehetetlen – kihívásokat, amelyekkel Európának meg kell birkóznia.

A jelentés sok más munkára épít, így a Stiglitz–Sen–Fitoussi-féle jelentésre és a Bizottság GDP and beyond: measuring progress in a changing world (A GDP és ami azon túl van: az előrehaladás mérése egy változó világban) című közleményére. Ennek köszönhetően az előrehaladás mérésére új, jobb mutatókat is alkalmaz, többek között olyanokat is, amelyeket korábban soha nem térképeztek fel regionális szinten. Ezek az új regionális versenyképességi indextől az egészségre, a jólétre, a szegénységre és az éghajlatváltozásra vonatkozó mutatókig terjednek.

Annak érdekében, hogy hangsúlyozza az Európai Unió területi sokszínűségét és a fejlesztés térbeli dimenzióját, ez a kohéziós jelentés első ízben több mint száz térképet tartalmaz. Ez jelentős előremutató lépés az európai régiók elemzése tekintetében. Ezenkívül a térképek alapjául szolgáló adatok egyetlen kattintással letölthetők.

Ezzel a jelentéssel a hatásosabb kohéziós politika számára készítjük elő a terepet. A jelentésben felhasznált mutatók széles köre segíteni fog a régióknak és a tagállamoknak abban, hogy az új programjaik kulcsprioritásaira tudjanak összpontosítani.

Kellemes olvasást!

Dirk Ahner

Főigazgató, Európai Bizottság
Regionális Politikai Főigazgatóság

A KOHÉZIÓS POLITIKA MINT AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA TÁMASZA

Az Európa 2020 stratégia birtokában most már a szociális piacgazdaságára vonatkozó hosszú távú jövőképpel is büszkélkedhet az EU. A 2010 júniusában elfogadott stratégia célja, hogy a következő évtized során Európa sikeresen ki tudjon lábalni a gazdasági válságból, miközben gondoskodik arról, hogy a tagállamok olyan fenntartható növekedési útra álljanak rá, amely az elkövetkező években jólétet és társadalmi fejlődést fog hozni számukra.

A kohéziós politika, amely jelentősen hozzájárul a stratégia mindhárom prioritásához – az intelligens, a fenntartható és az inkluzív fejlődéshez –, kulcsszerepet fog játszani ebben.

A 2008-ban kezdődött példátlan világgazdasági válság nyomán semmivé vált annak a fejlődésnek a jelentős része, amelyet az EU magáénak tudhatott az utóbbi évtizedben, és ez a foglalkoztatást és a növekedést is súlyosan érintette. Az uniós szintű közös cselekvésre összpontosító Európa 2020 stratégiát három, egymást kölcsönösen támogató növekedési prioritás mozgatja.

Európa 2020 stratégia: a három prioritás

Az intelligens növekedés lényege a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása.

Az inkluzív növekedés a magas foglalkoztatást, valamint a szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakítását ösztönzi.

A fenntartható növekedés egy erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság létrejöttét segíti elő.

Növekedési célok

A stratégia öt olyan kulcsfontosságú célt határoz meg, amelyet a tagállamoknak saját kiinduló helyzetük függvényében kell nemzeti szintű célokká átfogalmazniuk. Ezek feladata, hogy a következőket biztosítsák 2020-ig:

Öt kulcsfontosságú cél:

- A 20 és 64 éves kor közötti nők és férfiak foglalkoztatási rátája 75%-ra emelkedjen.
- A kutatásba és fejlesztésbe történő állami és magánbefektetések az EU GDP-jének 3%-ára emelkedjenek.
- Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását az 1990-es szinthez viszonyítva 20%-kal csökkenteni kell, a megújuló energiák részesedését 20%-ra növelni, az energiateljesítmény hatékonyságát pedig 20%-kal fokozni.
- Az iskolai tanulmányaikat idő előtt megszakító tanulók arányát 10% alá kell csökkenteni.
- A 30 és 34 év közötti korosztályban a felsőfokú vagy azzal egyenértékű végzettséget szerettek arányát legalább 40%-ra kell növelni.
- Az ötödik és utolsó cél, hogy legalább 20 millió embert kiemeljünk a szegénység és kirekesztés által fenyegetettek sorából.

Ahhoz, hogy ezeket a célokat el tudjuk érni, összehangolt erőfeszítésekre lesz szükség európai, országos, regionális és helyi szinten egyaránt. Például a tagállamok regionális és helyi szereplőkkel partnerségben fogják végrehajtani a nemzeti reformprogramokat, amelyekben megtervezik, hogyan teljesíthetik az Európa 2020 stratégia prioritásait és céljait. Az Európai Bizottság továbbá hét, várhatóan 2011 tavaszán elfogadásra kerülő kiemelt kezdeményezéssel támogatja e prioritások és célok elérését.

Belgium, Antwerpen, Foglalkoztatás bevándorlóknak: Telecentre

Európa 2020 stratégia: hét kiemelt kezdeményezés

- **Innovatív Unió:** a kutatási-fejlesztési és innovációs politikát a jelentős kihívásokra összpontosítja, miközben szűkíti a tudomány és a piac között húzóó szakadékot, hozzájárulva ahhoz, hogy a felfedezésekből termékek szülessenek.
- **Mozgásban az ifjúság:** célja, hogy javítsa Európa felsőoktatási rendszerének minőségét és nemzetközi vonzerejét a diákok és a fiatal szakemberek mobilitásának ösztönzése által.
- **Európai digitális menetrend:** célja, hogy fenntartható gazdasági és társadalmi előnyt kovácsoljunk a szupergyors interneten alapuló egységes digitális piacból.
- **Erőforrás-hatékony Európa:** az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő átmenetet támogatja.
- **Iparpolitika a globalizáció korában:** az EU ipari bázisát segíti abban, hogy versenyképes tudjon lenni a válság utáni világban, továbbá ösztönzi a vállalkozói tevékenységet és az új képességek fejlesztését.
- **Új készségek és munkahelyek menetrendje:** megteremti a munkaerőpiacok korszerűsítésének feltételeit, ezáltal növeli a foglalkoztatottsági szintet és biztosítja a szociális modellek fenntarthatóságát.
- **Szegénység elleni európai platform:** azáltal biztosítja a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, hogy segíti a szegényeket és a szociálisan kirekesztetteket, valamint lehetővé teszi számukra, hogy aktív szerepet játszhassanak a társadalomban.

Kölcsonös haszon: a kohéziós politika és az Európa 2020 stratégia

Nyilvánvaló, hogy a kohéziós politika – a jelenlegi, 2007–13. időszakra vonatkozó programot is beleértve – sokat profitál annak a számos pénzügyi eszköznek a használatából, amelyek segítségével hozzá igyekeznek járulni az EU átfogó politikai célkitűzéseinek (így például az Európa 2020 stratégiának) megvalósításához. Az ötödik kohéziós jelentés megállapítja, hogy a stratégiában szerepel egy sor közös prioritás, valamint egy világos, a kiemelt finanszírozási célok meghatározására szolgáló keretrendszer, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a kohéziós politika is rendelkezzen ilyen világos prioritásokkal az intelligens, fenntartható és inkluzív fejlődés megvalósítása érdekében. Ezeknek a prioritásoknak a következőkre kell összpontosítaniuk: új vállalkozások támogatása; innováció; kibocsátások csökkentése; környezetünk minőségének javítása; egyetemek korszerűsítése; energiamegtakarítás; az egész EU érdekeit szolgáló energia-, közlekedési, valamint távközlési hálózatok fejlesztése; beruházás a kutatási infrastruktúrába; humán tőke fejlesztése; valamint aktív integráció a szegénység elleni küzdelem szolgálatában.

A kohéziós politika és az Európa 2020 egyértelmű összekapcsolása valódi lehetőséget kínál arra, hogy tovább folytatódhasson az EU kevésbé fejlett régióinak felzárkóztatása. Emellett ahhoz is hozzájárulhat, hogy a kohéziós politika az egész EU számára a növekedés fontos letéteményesévé váljon.

Diákok felfedeznek egy az EU földrajzról szóló játékot

Intelligens növekedés

A kohéziós politika már a jelenlegi időszakban (2007–13) is jelentősen hozzájárul mindhárom Európa 2020-as prioritás – intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés – megvalósításához. Ami az intelligens növekedést illeti, a vállalkozások és az innováció támogatásába – a legtöbb régióban ezek alkotják a beruházások legjelentősebb területét – jelenleg már mintegy 80 milliárd eurót fektettek be. Ez a megelőző (2000–06) időszakhoz képest 100%-os növekedést jelent. Ebben beleértendő a beruházások és a kutatás-fejlesztés céljára nyújtott közvetlen pénzügyi támogatás is, de emellett egyre inkább az olyan nem pénzügyi jellegű segítség is, amely hálózatépítés, innovációs rendszerek, üzleti tanácsadás és inkubátorok formájában jelenik meg. Szintén beletartoznak az olyan nem pályázati támogatáson alapuló pénzügyi eszközök, mint a kockázati tőke és a kölcsönalapok, amelyek segítenek megoldani például a kkv-k tőkéhez jutását, miközben minimális költséggel járnak és hosszú távon fenntartható finanszírozási formát képviselnek.

A 2000–06. időszokról készült értékelések ráirányították a figyelmet néhány olyan érdekes tényre, amelyek a kohéziós politikának az intelligens növekedésre gyakorolt hatásához kötődnek. Egyes becslések szerint a támogatott projektek révén legalább egymillió új munkahely jött létre, mintegy 230 000 vállalkozás (többnyire kkv) részesült közvetlen pénzügyi támogatásban, és mintegy 1,7 millió vállalkozás (szintén többnyire kkv) vett igénybe tanácsadást, rendelkezésre álló szakértelmet, illetve hálózatépítési támogatást.

A 2000–06. időszak azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a legtöbb régió által fektetett be sikeresen a jövőbe, hogy erőfeszítéseit az innovációra, új technológiák kkv-k általi befogadására, klaszterek támogatására, nemzetközivé válásra, valamint új állások teremtésére összpontosította. Az Európai Szociális Alap szintén fontos hozzájárulásokat tesz; 2000–06-os programozási időszakában forrásainak mintegy 75%-át az aktív munkaerő-piacot érintő politikai intézkedésekre, az alkalmazkodóképességre, az egész életen át tartó tanulásra, valamint az információs társadalomra különítette el. Az eredmények a jelen programozási időszakban már érzékelhetőek: a tagállamok tájékoztatása szerint a világgazdasági válság dacára több mint 25 000 új állás jött létre 2009 végéig.

Egy nemrég készült tanulmány, amely a 2007–13-as kohéziós politika teljesítményét vizsgálta, azt a következtetést fogalmazta meg, hogy a kohéziós politika nem csupán pénzügyi szempontból nyújt fontos támogatást a kutatás- és fejlesztéspolitika számára EU-szerte – habár ez is jelentős –, hanem azért is, hogy a helyi sajtóságokat és a vállalkozások szükségleteit figyelembe vevő, koherensebb stratégiák kidolgozását ösztönzi a régiók szintjén.

Útban a versenyképesebb autóipar felé

A flandriai DRIVE kompetenciaközpont, amelynek működését a flamand kormány és az Európai Regionális Fejlesztési Alap is támogatja, ösztönzi az innovációt és bátorítja a gépjárműipari vállalatok közötti együttműködést. Olyan projekteket kezdeményez és irányít, amelyek az ipar számára és annak közreműködésével valósulnak meg, annak igényei szerint, valamint kompetencia- és tudáspartnerként működik közre ezekben.

A VLOC ('Vlaams Luchtvaartopleidingscentrum'), a flamand légi közlekedési ágazat tudás-, készség- és oktatási központja

Az innovációs politikák regionális dimenziója szintén bővült az utóbbi években az Európai Regionális Fejlesztési Alap által nyújtott támogatásnak köszönhetően. Míg a fejlettebb tagállamok többet költenek az innovációra, és ebből a magánbefektetésekre gyakorolt multiplikátorhatás révén jelentős hasznot húznak, most már a konvergenciaregiók is az innováció megfelelő keretfeltételeinek megteremtésén dolgoznak az intézményi kapacitás és a humán erőforrások fejlesztése révén. E tekintetben a kohéziós politika a folyamat egyik legfontosabb motorja volt.

Az innovátorok közötti együttműködés beindítása

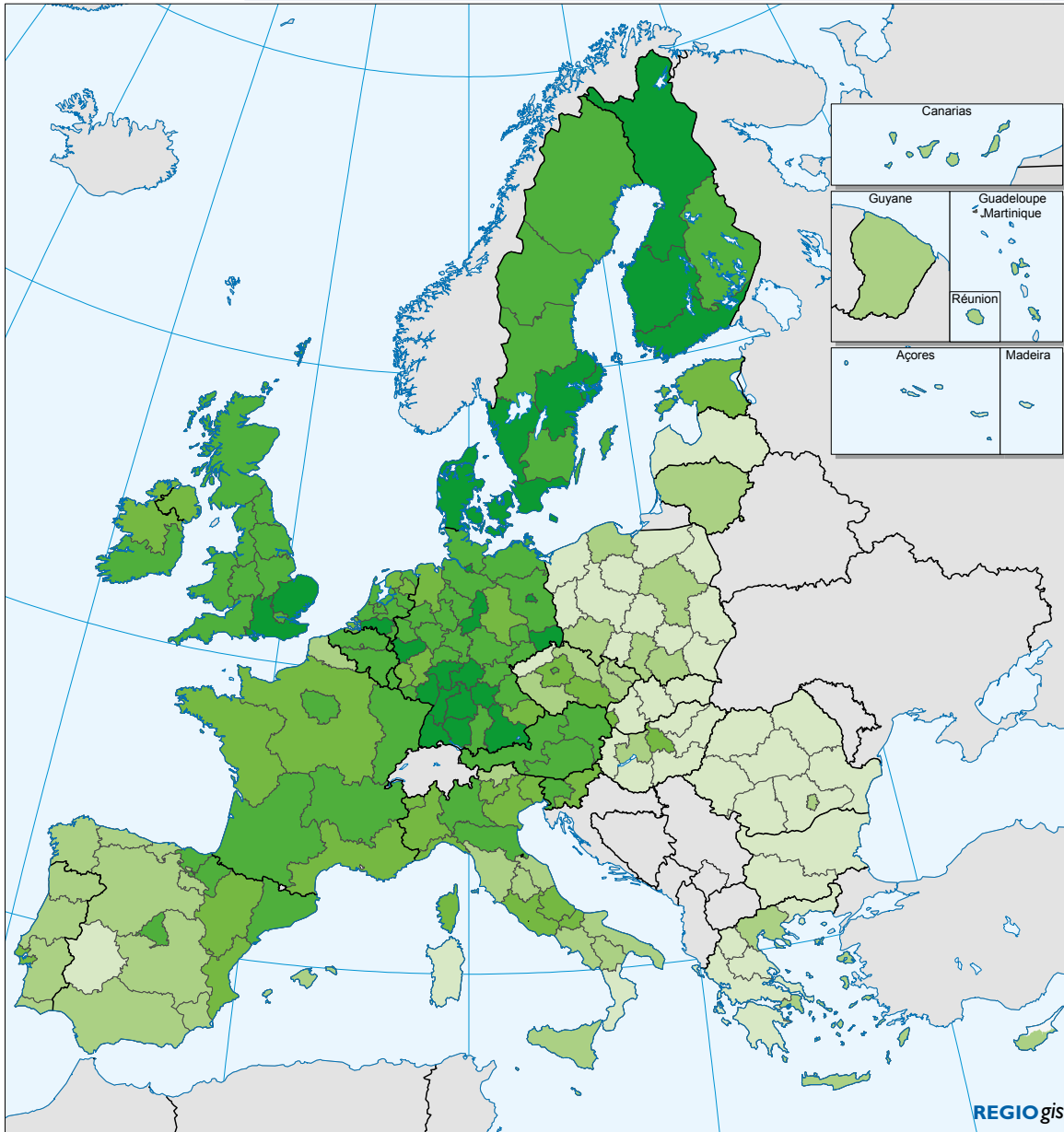
Észtországban mintegy 150 innovációs projekt valósul meg jelenleg az Innovációs Utalvány Támogatási Programnak köszönhetően, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap is támogat. A 2010 februárjában elindított program kisvállalkozásokhoz szól, amelyek az Enterprise Estonia által kiállított innovációs utalványok segítségével szolgáltatásokat vásárolhatnak észtországi kutatási intézményektől annak érdekében, hogy új ötleteket tudjanak megvalósítani. Sok projekt az energiahatékonyságra és környezetbarát kezdeményezésekre összpontosít, például passzív házakra és hulladékkomposztálásra.

Haladó csomagolás

Csehországban több mint 20 csomagolóanyagokkal foglalkozó cég osztja meg egymással tudását és szakértelmét az Omnipack klaszternek köszönhetően. Ezt az önkéntes szövetséget 2005-ben alapították az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával. Ez a fokozott kooperáció az innovatív, nagyobb hozzáadott értéket képviselő termékek kifejlesztését és kereskedelmi forgalomba hozását eredményezte, ami magának az országnak, valamint Közép- és Kelet-Európának is javára vált.

Regionális innovációs teljesítményindex, 2006

Regionális innovációs teljesítményről szóló index, 2006

- Alacsony innovációs teljesítmény
- A közepes tartomány alsó részébe eső innovációs teljesítmény
- Átlagos innovációs teljesítmény
- A közepes tartomány felső részébe eső innovációs teljesítmény
- Magas innovációs teljesítmény

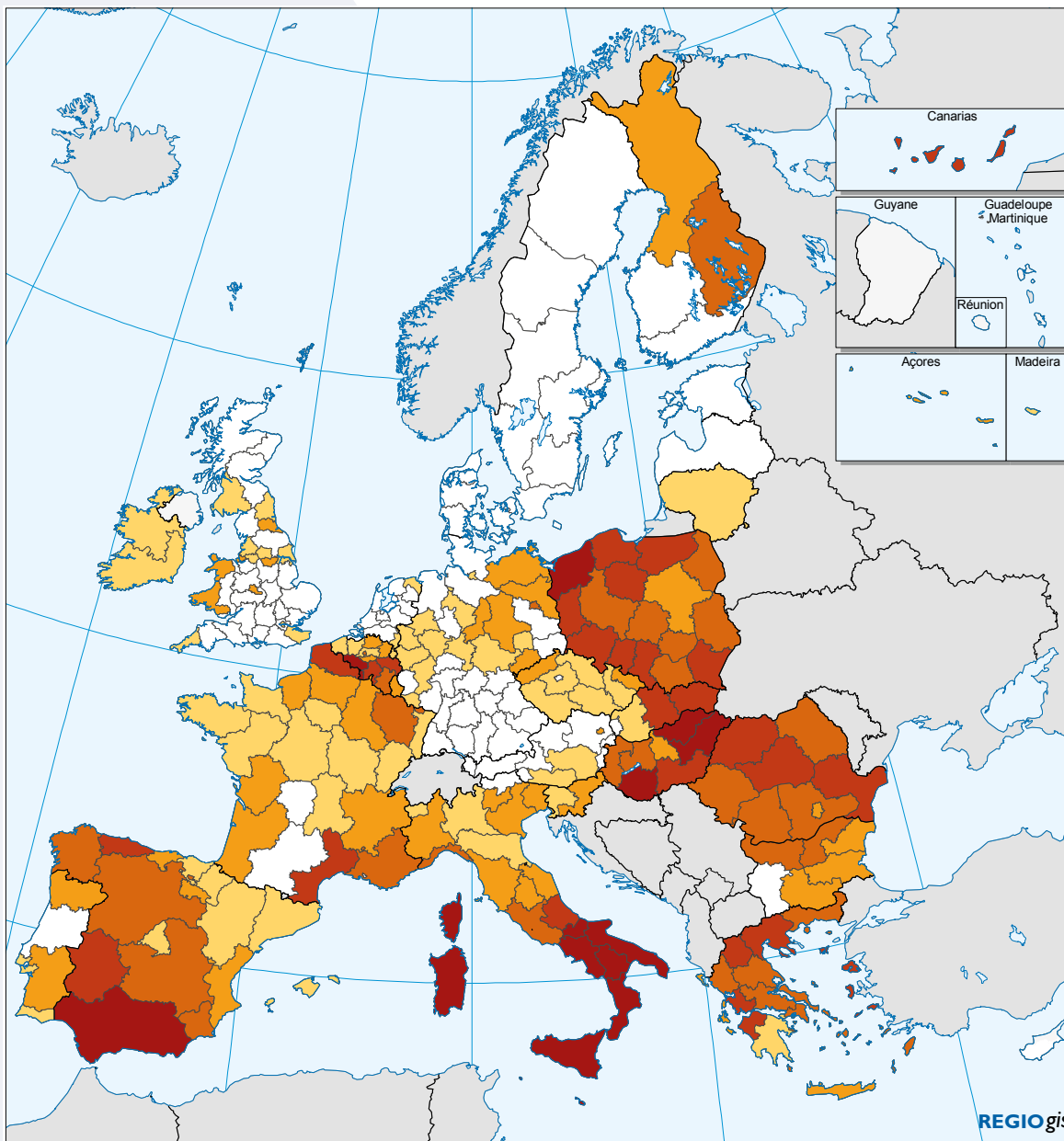
Forrás: Vállalkozásügyi Főigazgatóság, MERIT

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

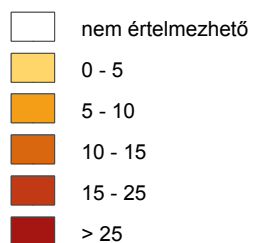
A foglalkoztatási ráta 75%-ra történő emelésével elérhető GDP-növekedés

Egy főre eső GDP változása %-ban, 2007

A foglalkoztatási ráta 75 %-ra történő emelésével elérhető GDP-növekedés, 20–64, 2007

A százalékos arány változása

EU27 = 6

Forrás: Eurostat, Regionális Politikai Főigazgatóság

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Nagysebességű vasutak

Az egyes vasúti szakaszokon elért legnagyobb sebesség a menetrend szerint, 2010

km/h

- <= 50
- 51 - 80
- 81 - 120
- 121 - 160
- 161 - 200
- 201 - 320

Mivel ugyanazon a vasúti szakaszon különböző sebességű járatok is közlekedhetnek, a feltüntetett sebességek a leggyorsabb járat átlagsebességét jelzik. Kizárólag teherszállításra használt szakaszok nem szerepelnek a kimutatásban.

Forrás:
RRG GIS adatbázis, vasúti társaságok menetrendjei

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Fenntartható fejlődés

A kohéziós politika már akkor intézkedéseket kezdett hozni a vállalkozások általi energiafelhasználás hatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiát termelő üzemek létrehozása érdekében Európa-szerte, mielőtt az éghajlatváltozás elleni küzdelem az EU központi célkitűzésévé vált. A jelen időszakban a tagállamok fele olyan mutatókat is belefoglalt a programjába, amelyek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez kapcsolódnak. Ausztria, Németország, Franciaország és Olaszország arról számolt be, hogy már eddig is több mint 27 000 kilotonnával egyenértékű kibocsátáscsökkentést értek el.

A fenntartható fejlődéshez a közlekedési összeköttetések javítása és a fenntartható közlekedés alternatív formáinak megteremtése is hozzátartozik. A 2000–06. időszakban a kohéziós politika több mint 50 milliárd eurót fektetett be a közlekedésbe. 2007–13-ra ez az összeg 75 milliárdra nőtt, ami annak tudható be, hogy a 12 új EU-tagállam ezúttal már a teljes programozási időszakban részt vett. A források óriási többsége a konvergenciaregiókban került felhasználásra.

Az autópálya-hálózat átlagos sűrűsége Görögországban, Írországban, Spanyolországban és Portugáliában, ahol az 2000-ben a 15-tagú EU-ra vonatkoztatott átlagnak csupán 90%-át érte el, 2006-ra már az átlagérték 111%-ára emelkedett, és ehhez a felzárkózáshoz az említett pénzeszközök jelentősen hozzájárultak. A 12 új EU-tagállam meglévő és újonnan épülő autópálya-hálózatának közel 60%-át a Kohéziós Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozta. Több különböző értékelés is arra utal, hogy a városi közlekedés terén megvalósult beruházások hozzájárultak a szennyezés csökkentéséhez és a forgalmi torlódások enyhítéséhez – ezek mind a fenntartható növekedés területéhez kapcsolódó kulcsfontosságú célkitűzések.

A Córdoba–Malaga nagysebességű vasútvonal

Ezenkívül jelentős mértékben javították a vasúti hálózat minőségét is a kohéziós politika által társfinanszírozott beruházások eredményeként, a forrásokkal 7260 km-nyi vasút építéséhez és felújításához járultak hozzá 2000–06 között. A nagysebességű vasúti hálózat fejlesztését 2006-ig 56%-ban az alapokból társfinanszírozták, és Spanyolországban a vasúti hálózat teljes bővítését támogatták. Az utazási idő is jelentősen lerövidült: Róma és Nápoly között (114-ről 65 percre), valamint Madrid és Andalúzia között is (Madrid–Malaga 240-ről 160 percre). Ezeket a beruházásokat integrált intézkedések részeként tervezték meg, hogy így biztosítsák más tervezett politikai fejlesztésekhez – például technológiai parkok létesítéséhez, az oktatási infrastruktúra javításához és a külföldi közvetlen befektetések vonzásához – való illeszkedésüket.

Ökológiai folyosók Lengyelországban

Lengyelországban nagyjából 100 környezetbarát infrastrukturális projektet valósítanak meg jelenleg, amelyeket a CKPS (Környezetvédelmi Projektek Koordinációs Központja) irányít és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszíroz. Ezek között például vannak olyanok, amelyek állatok számára építenek átjárókat, felszámolják a vándorlásukat gátló akadályokat, valamint tanösvényeket és turistautóvonalakat hoznak létre.

A Costa del Sol most már nagy sebességgel is megközelíthető

Egy jelentős, részben az EU által finanszírozott projektnek köszönhetően Spanyolország új, kétvágányú, nagysebességű vasúti pályát épített, amely Córdoba és Malaga városok között húzódik. A mintegy 155 km teljes hosszúságú új nagysebességű vonalat 2007 decemberében nyitották meg, amely így kb. 25 km-rel rövidebb a hagyományos vasútvonalnál.

Hidrogénhálózat a környezetbarát autók számára

Egy az Európai Regionális Fejlesztési Alap által társfinanszírozott projekt keretében kísérleti jelleggel hét üzemanyagcellás hibrid járművet teszteltek több nyugat-dániai nagyvárosban. A projektben részt vevő több mint 20 partner között hidrogéntöltő állomások is voltak, amelyek a helyi energiaszolgáltató vállalat által működtetett elektrolitikus hidrogénfejlesztőből kapták a hidrogént.

Inkluzív növekedés

A kohéziós politika az egyik legsikeresebb olyan eszköznek bizonyult, amelyen keresztül az Európai Unió demonstrálhatja a szolidaritás iránti elkötelezettségét, miközben a növekedést és a jólétet is terjeszti szerte az EU-ban. Az Európai Szociális Alap (ESZA) például már most is mintegy kilencmillió európai képzését támogatja minden évben. Ez tükrözi az EU gazdaságpolitikai intézkedései közötti egyensúlyt, és a gyakorlatban is szemlélteti, hogy az EU aktívan előmozdítja a növekedés mellett a befogadást is.

Az ESZA támogatja a kkv-kat és erősíti versenyképességüket. Lengyelországban például 2004–06 között az ESZA arra ösztönözte a mikrovállalkozásokat, hogy képzést nyújtsanak alkalmazottaiknak. A támogatásban részesülők 41%-a korábban nem vett még részt képzésben. Hasonlóképpen a németországi Szászország tartományban a 2007–13. időszakban az ESZA-támogatásban részesülő cégek fele korábban nem kapcsolódott be képzésbe. Az ESZA a kutatás és technológiai fejlesztés, illetve az innováció számára is kínál támogatást. A 2000–06. időszakban az ESZA Németországban, Spanyolországban, Finnországban, Franciaországban, Svédországban, Szlovákiában, valamint Nagy-Britanniában közel 70 000 kutatói állást támogatott; ugyanebben az időszakban 40 000 ember szerzett képesítést és közel 60 000 talált állást azután, hogy részt vett az ESZA által támogatott valamely tevékenységben.

Az aktív munkaerő-piaci politikai intézkedésekben kb. 28 millió ember vett részt; ezek között a 2000–06. időszakban szerepeltek a munkanélküliség elleni küzdelmet, a foglalkoztatás bővítését, valamint a foglalkoztathatóság fenntartását célzó lépések is. Minden évben az EU-ban élő munkanélküliek egyharmada vett részt az ESZA által támogatott programokban.

Az ESZA ezenkívül erőteljesen támogatja a nemek közötti egyenjogúságot azáltal, hogy segíti a nők munkavállalását és az egész életen át tartó tanulásukat, támogatja a tudományban és a technológiában való részvételüket, valamint segíti őket új vállalkozások indításában. A 2000–06. időszakban 4,5 milliárd eurót költöttek a nemek közötti egyenlőséget, illetve az utóbbinak a különböző politikai területeken történő átfogó érvényesítését szolgáló intézkedésekre. A nemekhez kapcsolódó intézkedésekkel kapcsolatban Németországban merült fel a legtöbb kiadás, itt költöttek el az EU teljes területén felhasznált összeg 25%-át.

Az IKT-képzés új ajtókat nyit meg mezőgazdasági termelők számára

Az EU által a PEACE II program keretében nyújtott pénzügyi támogatásnak köszönhetően észak-írországi gazdák megtanulhatták, hogyan állíthatják napjaink technológiáját saját szolgálatukba a mindennapi adminisztratív teendőik kapcsán. A projekt résztvevőinek túlnyomó többsége elismeri, hogy a számukra nyújtott képzés hozzásegítette őket a sikereesebb üzleti gyakorlatok bevezetéséhez.

A leghátrányosabb helyzetű magyarok megsegítése

A Leghátrányosabb Helyzetű (LHH) Kistérségek program mintegy 30 kistérség fejlődését hivatott fellendíteni Magyarország-szerte a helyi közösségektől származó jelzésekre és az EU pénzügyi támogatására támaszkodva. Már kb. 250 projekt indult, amelyek iskolák és óvodák, egészségügyi és szociális központok, buszállomások építésére, felújítására, a víz- és szennyvízcsatornázás infrastruktúrájára, az árvíz megelőzésre, a turizmusra és a kultúrára összpontosítottak.

Különös figyelmet szentelnek a fiatalok munkanélküliségének.

Hogyan járul hozzá a kohéziós politika az Európa 2020 stratégiához?

A kohéziós politika minden régió számára hasznot hozott közvetlen és közvetett előnyös kereskedelmi hatások révén, valamint olyan, az egész EU-ra kiterjedő prioritásokat is támogatott, mint a környezetvédelem, a kutatás és az innováció, ahogy ez a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló nemrég közzétett ötödik jelentésből kiderül. 2000 és 2006 között például mintegy 1,4 millió új állás megteremtését segítette, több száz légi, vasúti és közúti közlekedési összeköttetés korszerűsítését eredményezte, valamint az ivóvízellátás és a szennyvízkezelés javulását hozta több millió európai számára.

Az ESZA a határokon átívelő tapasztalatait arra használja, hogy olyan társadalmi csoportok és szakpolitikai területek számára nyújtson támogatást, amelyek egyébként kevéshez vagy semmihez sem jutnának. Emellett különös figyelmet szentel a foglalkoztatás, a képzés és a társadalmi befogadás területeihez kötődő innovatív módszereknek is.

Az EU kohéziós politikája tehát ideális helyzetéből adódóan jelentősen hozzá tud járulni az Európa 2020 stratégia megvalósításához azáltal, hogy kiemelt célkitűzéseit regionális és helyi szinten konkrét fejlesztési lépések formájában átülteti a gyakorlatba. A jövőben is rendelkezésre fog bocsátani a korszerűsítést megcélzó befektetéseket, és a szerkezeti változások katalizátoraként fog fellépni Európa minden régiójában. Ezenkívül egész Európában a regionális és helyi szintű érintett felek széles körét mozgósítja majd.

A széles alapokon nyugvó partnerségek és a reformprioritások melletti elköteleződés rendkívül fontos tényezői lesznek a stratégia sikeres megvalósításának.

A regionális és helyi szereplőkre különösen fontos szerep hárul, ugyanis igen nagy a befolyásuk az oktatásra és képzésre, a foglalkoztatásra, a közlekedésre, a kutatásra és fejlesztésre, valamint az energiára – e területek közül pedig több is fókuszterületként szerepel az Európa 2020 stratégiában.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN

• Európa 2020

http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

• A 2007–13-as kohéziós politika teljesítményéről politikai elemzéseket készítő szakértői értékelő hálózat: Az innovációról szóló politikai dokumentumok összegzése

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm

Ausztria, Gemini ház – egyszerre lakóház és naperómű.

JOHANNES HAHN

Regionális politikáért felelős európai biztos

A Panorama Johannes Hahn biztossal beszélgetett, hogy megtudjuk, mi a véleménye a kohéziós politika eddig elért sikereiről, illetve a következő évtizedre vonatkozó új céljairól és a rá váró kihívásokról, így például az Európa 2020 stratégia prioritásaihoz kapcsolódó reformokról.

Mi áll az ötödik kohéziós jelentésben?

A jelentés mindenekelőtt megerősíti, hogy az EU régiói közötti konvergenciát illetően az utóbbi időben megfigyelt tendenciák továbbra is érvényesülnek, ez pedig az egy főre eső bruttó hazai termék (GDP) tekintetében jelentkező regionális különbségek számottevő csökkenéséhez vezetett. Azonban a fejlettebb régiók versenyképesebbek, így innovatívabbak is, magasabb szinten képzett alkalmazottaik vannak, magasabb a foglalkoztatási rátájuk, jobb az infrastruktúrájuk, és jobb minőségű a kormányzásuk.

A jelentés feltérképezi azokat a különbségeket is, amelyeket a környezeti fenntarthatóság terén figyelhetünk meg Európa régiói között. Egyes régiók például rendkívüli mértékben vannak kitéve az éghajlatváltozás következményeinek, máshol sok lehetőség rejlik még a megújuló energia termelésének bővítésében, sok városi központban pedig rossz a levegő minősége.

A jelentés szerint szükség van arra, hogy javítsuk az uniós és az országos szintű politikák, valamint a kohéziós politika közötti koordinációt annak érdekében, hogy támogatni tudjuk a régiókat a bennük rejlő lehetőségek kibontakoztatásában és erőforrásaik kiaknázásában. A jelentés olyan értékelések eredményeit is ismerteti, amelyek megállapították, hogy a kohéziós politika jelentős mértékben hozzájárult a gazdasági, társadalmi és területi kohézió eléréséhez a finanszírozásban részesült területeken.

Végül az ötödik kohéziós jelentésben a Bizottság megfogalmazta néhány kulcsfontosságú elképzelését a kohéziós politika reformjára vonatkozóan. Ezek egy hosszan elhúzódó vita eredményeit tükrözik, amely a 2007-ben közzétett negyedik kohéziós jelentés nyomán kezdődött. Az ötödik jelentés általánosságban körvonalazza a kohéziós politika jövőjét. Kitér küldetésére és szerkezetére; arra, hogy miként fokozható és javítható a kohéziós politika hatása a minél nagyobb európai szintű hozzáadott érték elérése érdekében; hogyan erősíthető meg még jobban a kohéziós politika kormányzási folyamata és az érintett felek bevonása; valamint hogyan ésszerűsíthető és egyszerűsíthető végrehajtása.

Hogyan járulnak hozzá a régiók és különösen a kohéziós politika az Európa 2020-as célkitűzések teljesítéséhez?

Az ötödik kohéziós jelentés igazolja, hogy az Európa 2020 stratégiában kijelölt célkitűzések teljesítéséhez integrált módon kell megközelítenünk a befektetéseket, azaz meg kell találnunk a helyes egyensúlyt a különböző típusú befektetések között. Ez azt jelenti, hogy figyelembe kell vennünk az EU egyes régiói közötti jelentős eltéréseket, különösen a rájuk sajátosan jellemző földrajzi nehézségeket és lehetőségeket annak érdekében, hogy a régiók fejlődésének egyetlen volta ne akadályozhassa a növekedési potenciál kihasználását.

Melyek a kohéziós politika számára a 2013 utáni időszakra vonatkozóan javasolt reform legfőbb elemei?

A kohéziós politikát mindenekelőtt összhangba kell hozni az Európa 2020 stratégia prioritásaival, tehát az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedéssel. Ezenkívül arról is gondoskodnunk kell, hogy a tagállamok és a régiók az uniós és az országos erőforrásokat kisszámú kiemelt célra összpontosítsák, mégpedig saját egyedi kihívásaik függvényében. Továbbá az is fontos, hogy erősebb ösztönzőket és támogatási feltételeket vezessünk be, különösen olyan területeken, amelyekbe a kohéziós politika pénzt fektet be, így például a közlekedési és környezeti infrastruktúra, az oktatás és a képzés, illetve a kutatás és fejlesztés (K+F), valamint az innováció terén. Ez lehetővé tenné a kohéziós politikai intézkedések hatásosságának javítását.

Negyedik elemként a kohéziós politikát egy erőteljesebben eredményorientált végrehajtási rendszer felé kell elmozdítanunk, nagyobb hangsúlyt fektetve a teljesítményre. Támogatnunk kell az új pénzügyi eszközök használatát is, hogy eltávolodjunk a hagyományos, pályázati támogatáson alapuló finanszírozástól olyan innovatív módszerek felé, amelyek kölcsönökkel kombinálják a támogatásokat. Az ilyen típusú pénzügyi eszközök a 2007–13. időszakban 10 milliárd eurót tettek ki. Javítanunk kell a meglévő eszközöknek a kedvezményezettekhez történő eljuttatásán, valamint ki kell ezek hatókörét és nagyságrendjét terjeszteni úgy, hogy más területeket is lefedjenek. Végül végrehajtási rendszereink ésszerűsítésére és egyszerűsítésére is szükség van, hogy javítani tudjuk a politika számonkérhetőségét és átláthatóságát.

Milyen szerep jut a területi kohézióknak?

A Lisszaboni Szerződés elfogadásával a területi kohéziót is felvettük a gazdasági és a társadalmi kohézió célkitűzései mellé. Mindig is részét alkotta az európai kohéziós politikának, de fontos, hogy a 2013 utáni időszakban megerősítsük ezt a dimenziót. A területi dimenzió különösen fontos a városi, illetve a vidéki területek számára. A kohéziós politika továbbá központi szerepet játszhat abban is, hogy

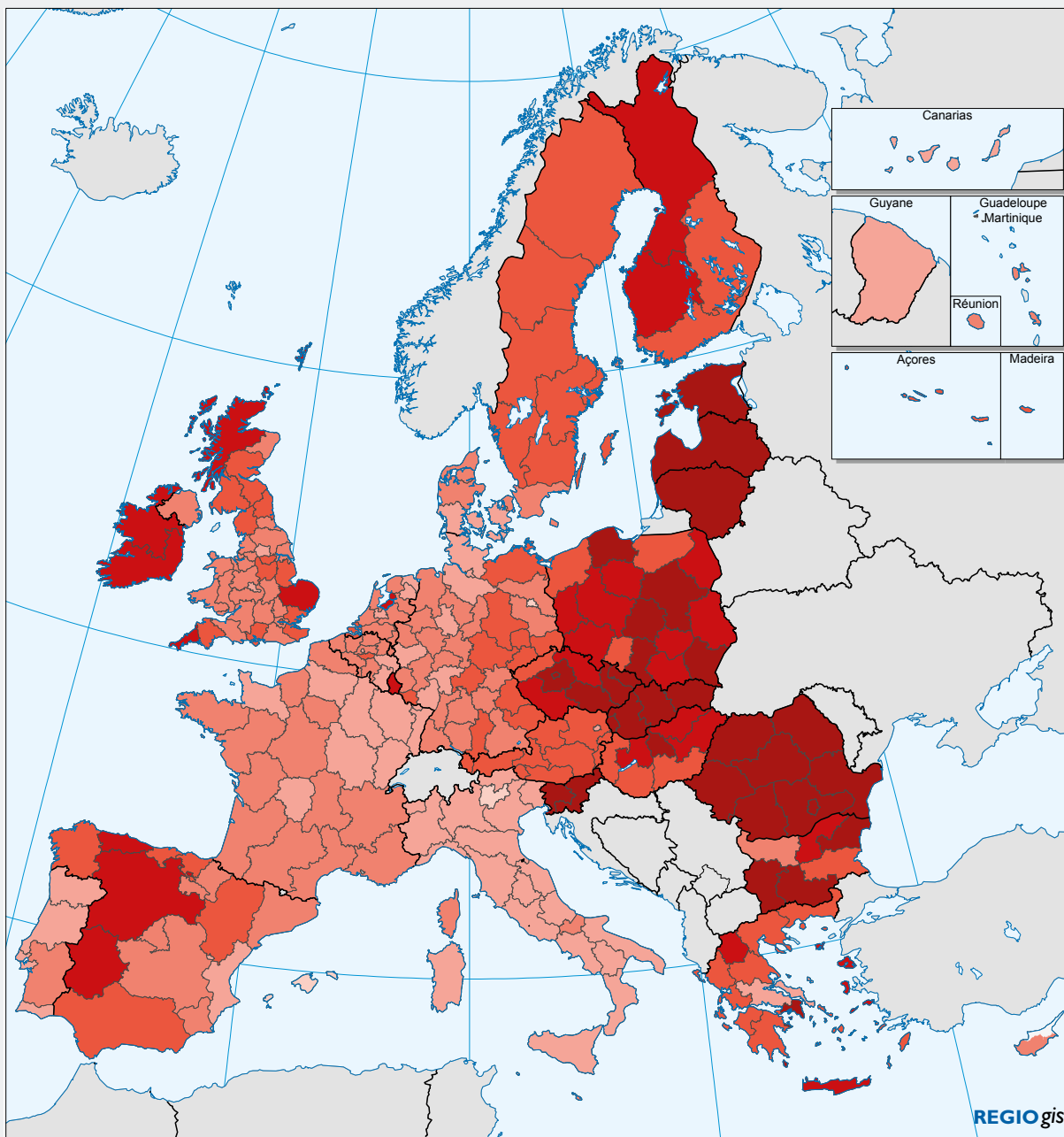
javuljon a határon átnyúló és tágabb transznacionális térségek helyzete, valamint az olyan régióké, amelyek szigetjellegű, nehéz megközelíthetőségű (például a legkülső és szubarktikus régiók), alacsony népsűrűségű vagy hegységben fekvésük miatt szenvednek hátrányt. Például hozzájárulhat megközelíthetőségük javításához, a gazdasági tevékenység fenntarthatóságához, valamint a gazdaság diverzifikációjának előmozdításához.

Mikor tudják meg az egyes régiók, hogy mennyi pénzügyi támogatást kapnak 2013 után?

Az ötödik kohéziós jelentés csupán általános iránymutatásokat tartalmaz a politika jövőbeli szerkezetére vonatkozóan. Azonban a 2013 utáni időszak szabályozó keretrendszerére vonatkozó jogszabályjavaslatokat kísérő pénzügyi javaslatok várhatóan 2011 második felében elfogadásra kerülnek.

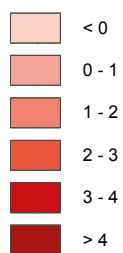

A határt átszelő új út építése Görögország és Bulgária között, Drama, Görögország.

Az egy főre eső GDP reálértékének növekedése, 2000–2007

Évi átlagos változás %-ban

EU27 = 1,8

Források: Eurostat, Regionális Politikai Főigazgatóság

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

A KOHÉZIÓS POLITIKA MINDEN RÉGIÓBA BEFEKTET

A gazdasági, társadalmi és területi kohézió elérése szempontjából létfontosságú, hogy az EU minden régiója támogatásban részesüljön, így ez a jövőben is a kohéziós politika kulcseleme marad. Míg a finanszírozás zömét a szegényebb régiók felzárkóztatására fordítják, a fejlettebbek is jelentős részt kapnak a kohéziós politikai támogatásból annak érdekében, hogy minél tökéletesebben ki tudják aknázni a bennük rejlő lehetőségeket.

A kohéziós politika minden régióra kiterjed, mivel fejlődés minden régióban megvalósulhat. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) bebizonyította, hogy a fejlődés nem egyetlen egységes mintát követ: az a feltételezés, hogy a növekedés az EU igen fejlett régióira összpontosul, nyilvánvalóan téves. Amint ezt a térkép is szemlélteti, a gazdasági teljesítmény régióról régióra igen változatos képet mutat. Az adatok arra utalnak, hogy jó teljesítmény a régiók minden típusában előfordul, függetlenül attól, hogy az adott régió gazdag-e vagy szegény, városi vagy vidéki, központi vagy periférián fekvő, a feldolgozó- vagy a szolgáltatóiparra specializálódott.

Az erőforrások optimális felhasználása a növekedés kulcsfontosságú feltétele

Egyes vidéki régiók nagyobb növekedési rátákat mutatnak, mint a városi régiók, különösen Nyugat-Európában. Ezek a területek megtalálták a módját annak, hogy a lehető legteljesebben kiaknázzák erőforrásaikat és gazdasági lehetőségeiket. A városi régiók szomszédságában fekvő vidéki régiók például profitálni tudnak földrajzi elhelyezkedésükből: számos iparág, így például a raktározás és a nagy léptékű feldolgozóipar kiköltözhet a környező vidéki területekre, ahol alacsonyabbak a telekárak és nagyszámú munkavállaló áll rendelkezésre.

Ugyanígy a rossz teljesítményre is találunk példát minden régiótípusban. Számos városi vagy fejlettebb régió növekedését különféle szűk keresztmetszetek akadályozták. Néhányuknak gazdasági problémákkal és az agglomeráció különböző hátrányaival is meg kell küzdeniük, mint amilyenek például a forgalmi dugók és a magas lakhatási költségek. Máshol nem sikerül teljes mértékben mozgósítani az erőforrásokat, mivel rossz eredményeket mutatnak fel a foglalkoztatási ráta, a képzettség szintje és a munkaerő termelékenysége tekintetében.

Az erőforrások mozgósítására való képesség a legfontosabb olyan tényező, amely meghatározza egy régió sikerét a növekedés és a fejlesztés előmozdításában. Ennek megfelelően a politikai intézkedéseknek törekedniük kell arra, hogy valamennyi régióban kiaknázzák a növekedési potenciált.

Térség-specifikus szemléletmód: fejlődés integráció révén

Az erőteljes regionális fejlődés eléréséhez szükség van a politikai intézkedések egyértelmű összehangolására. Például a közlekedési infrastruktúra területén végrehajtott fejlesztéseket össze kell kapcsolni az üzleti környezet javításával, hogy mindkét területen maximális hatást lehessen elérni. Az innováció ösztönzését szolgáló intézkedések hatékonysága nő, ha ezeket az oktatás területén végrehajtott beruházások is kísérik. Itt játszhat a kohéziós politika fontos szerepet: egyesíti az ágazati szakpolitikákat egyetlen összehangolt és koherens keretrendszerben. Ez a megközelítésmód az EU minden régiója számára fejlettségi szinttől függetlenül fontos.

Ez az integrált szemléletmód azt is jelenti, hogy az EU régiói szerepet játszhatnak annak biztosításában, hogy az általános politikai prioritásokat minden területen figyelembe vegyék a politikai döntéshozatal során. Például a kohéziós politika segített abban, hogy a régiók meg tudjanak felelni az uniós normáknak és teljesíteni tudjanak különböző célokat a közlekedés, az innováció, az információs társadalom és az energia területén. Továbbá arra is képessé tette őket, hogy megerősítsék környezetvédelmüket és be tudjanak kapcsolódni a lisszaboni menetrendbe.

Az előttünk álló út

Ez a szerep az Európa 2020 stratégia keretében tovább fog erősödni: a kohéziós politika olyan integrált, több ágazaton átívelő intézkedéseket fog finanszírozni, amelyek konkrét regionális összefüggésekbe illeszkednek. Az innováció terén például a csúcstechnológiai fejlesztésekkel foglalkozó cégekre irányuló célzott kezdeményezéseket a humán tőkéhez, az infrastruktúrához, a pénzügyekhez és a hálózatépítéshez kapcsolódó beruházásokkal fogja kiegészíteni, amelyek az innovációs teljesítmény lényeges keretfeltételeit alkotják. Emellett támogatja majd a nagysebességű internet, az intelligens közlekedési és energiahálózatok, az energiahatékonyság és a megújuló energia területén végrehajtott befektetéseket a versenyképes, szervesen összekapcsolódó és környezetkímélőbb gazdaság létrehozása érdekében.

Az Európa 2020 stratégia számára fontos, hogy minden régió kivegye a maga részét az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésből. A kohéziós politika kezdetektől fogva biztosította, hogy a régiók egyrészt hozzá tudjanak járulni az európai integrációhoz, másrészt profitálni is tudjanak belőle, és ez a jövőben sem lesz másképp.

HOGYAN SEGÍTHETJÜK ELŐ A GAZDASÁGI EGYENSÚLY ELÉRÉSÉT?

Az európai kohéziós politika az EU legfontosabb eszköze a régiók közötti eltérésekből adódó problémák megoldására és a harmonikus fejlődés elérésére; az EU költségvetésének 40%-a a jobb gazdasági egyensúly létrehozását szolgálja. A növekedést serkentő területekbe – például az infrastruktúrába, a kutatásba, az oktatásba, az energiába vagy a kommunikációba – történő intelligens, fenntartható és inkluzív befektetések jelentik a legjobb választ arra a kérdésre, hogy miként javíthatók a jólét elérésének kilátásai az EU kevésbé fejlett régióiban.

Az EU költségvetése minden 10 euróból kb. 4-et a kohéziós politikának szentel. Célja az európai régiók és lakosságuk jólétének növelése, mégpedig különösen az elmaradottabb régiókban, amelyekre a kohéziós politika költségvetésének több mint 80%-a összpontosul.

A lehetőségek megragadása...

A mai világ, amelyet a globális verseny jellemez, sok esélyt tartogat azok számára, akik képesek alkalmazkodni. A feltörekvő gazdaságoknak sikerült megnövelniük az áruk és szolgáltatások globális kereskedelméből való részesedésüket és új piacokat létrehozniuk. A kohéziós politika támogatja a régiókat abban, hogy meg tudják ragadni a növekedés számára kínákozó lehetőségeket, és biztosítja, hogy a finanszírozás valamennyi típusa az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedés elérését szolgálja az Európa 2020 stratégiával összhangban.

A 2007–13. időszakban a közel 350 milliárd eurós költségvetéssel rendelkező kohéziós politika jelentős befektetéseket eszközöl az e stratégiát támogató prioritásokba annak érdekében, hogy ezek a régiók sikeresebben tudjanak részt venni a globális piacon folyó versenyben.

... azáltal, hogy a legfontosabb területekbe fektetünk be, növeljük a szaktudást és a versenyképességet...

A kohéziós politika lényege, hogy dinamikusabbá és versenyképesebbé tegyük régióinkat. Például a kohéziós politika az elmaradottabb régiókban autópályák, vasutak és repülőtér építéséhez ugyanúgy társfinanszírozást kínál, mint az új technológiákhoz, szélessávú kapcsolatokhoz és a digitális piachoz való hozzáféréshez, valamint a cégek innovációs kapacitásának javításához. Ez a politika emellett a különböző korú személyek oktatására és képzésére is kiterjed, és hozzásegíti őket azokhoz a képességekhez, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy új munkahelyet találjanak maguknak. A vállalkozásalapítás és az innováció ösztönzése szintén fontos tevékenységi területe.

... miközben a növekedést illetően környezettudatos és befogadó szemléletet igyekszünk képviselni...

Mindazonáltal a gazdasági fejlődésnek fenntarthatónak kell lennie – az a felismerés, hogy a természeti erőforrásokat meg kell védenünk, ennek a szakpolitikának központi elemét képezi. A városi szennyvíz kezelése, az energiahatékonyságnak és a megújuló energiaforrások használatának előmozdítása, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás mind rendkívül fontos elemei a kohéziós politikának.

Az európai szociális modell lényege az az elgondolás, hogy a gazdasági fejlődésből származó előnyöket mindenkinek élveznie kell. Ezért különösen fontos cél a szociális kirekesztés által fenyegetett emberek munkavállalási lehetőségeinek javítása és a szegénység elleni küzdelem.

Észtország – Tartui Szakképző Központ, ahol a diákok is besegítenek az intézmény fenntartásába tudásukat felhasználva.

... hozzájárul a harmonikus Európa kialakításához

A kevésbé fejlett régiók zömében az utóbbi időszakban jelentősen javult a versenyképesség és nőtt a jólét. Lengyelországban – amely a 2007–13. időszakban a legtöbb támogatást kapja – az egy főre eső GDP a 2004. évi színtről – amikor az uniós átlag 51%-át tette ki – 2009-re az uniós átlag 61%-ára nőtt. Ugyanebben az időszakban a munkanélküliség rendkívüli mértékben csökkent, a munkaerő 19%-áról kevesebb mint 9%-ára. Más tagállamokban, így például Szlovákiában is igen hasonló tendenciákat figyelhetünk meg.

A gyengébb teljesítményű régiók kapják a kohéziós politika teljes költségvetésének több mint 80%-át, ami sok esetben a teljes állami beruházások 35-40%-át jelenti ezekben a térségekben.

Az utóbbi időkből zajló válság ugyan zavart okozott a felzárkózás folyamatában és szociális feszültségeket is kiváltott, de a kohéziós politika segít a következmények enyhítésében ott, ahol a válság a legsúlyosabb károkat okozza. Ennek egyik legfontosabb módja, hogy garantálja a megbízható finanszírozást olyan területeken, amelyek létfontosságúak a fejlődés és a jólét szempontjából, és rendelkezésre bocsátja a talpra álláshoz szükséges forrásokat.

Az eredmények kevésbé egységesek a viszonylag tehető tagállamok egyes kevésbé fejlett régióiban. Mindazonáltal a termelékenység és a foglalkoztatás terén jelentős javulás tapasztalható például egyes észak- és nyugat-spanyolországi, valamint kelet-németországi régiókban, köszönhetően annak, hogy a kohéziós politika továbbra is létfontosságú szerepet játszik a gazdaság ösztönzésében Európa-szerte.

Támogatás kkv-knak: banánültetvény, Réunion, Franciaország.

KÖZELEBB HOZNI A KOHÉZIÓS POLITIKÁT AZ EURÓPAIAKHOZ

A kohéziós politika sokkal több a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz történő egyszerű pénzügyi hozzájárulásnál. Hozzáadott értéke ennél messzebbre mutat: mozgósítja a helyi és regionális szintű közösségek képviselőit, és bevonja őket a politika tervezésének és végrehajtásának folyamatába. Éppen ilyen többszintű struktúrák biztosítják a tudást és az azzal járó hatékonyságnövekedést.

A kormányzás ezért különösen fontos a kohéziós politika számára. A magas színvonalú kormányzás révén – amely garantálja, hogy minden érintett meg tudja fogalmazni visszajelzéseit – az intézkedéseket hozzá lehet igazítani a valós körülményekhez, ezáltal hozzá lehet járulni ahhoz, hogy az emberek sajátjuknak érezzék azokat, és elkötelezettek legyenek a sikerük iránt. Ebben rejlik a kohéziós politika jövője.

A jelenlegi helyzet alapvető megváltoztatásának elősegítéséhez két kulcsterületen kell sikereket elérni: a területi kohézió és a partnerség terén.

A területi kohézióról érthetően

Ez a látszólag meglehetősen elvontnak tűnő elgondolás valójában egyszerűen olyan eszközt jelent, amelynek segítségével a kohéziós politika közelebb hozható az európaiakhoz és közvetlen környezetükhöz. A területi kohézió lényegében az Ön kis- vagy nagyvárosának, régiójának fenntartható fejlődéséről szól. Arról, hogyan nyithatók meg ajtók a vállalkozások és az emberek számára, hogy ki tudják használni a saját térségükre jellemző sajátosságokat.

Ennek megvalósításához megoldást kell keresni a fennálló egyenlőtlenségekre, támogatni kell a térségi erőforrások kiaknázását speciális integrált, térségspecifikus stratégiákon keresztül, ösztönözni kell a helyi szintű fejlődést, valamint el kell mélyíteni az uniós, országos, illetve ágazati szintű intézkedésekkel történő koordinációt. Mindezek háttérben továbbá az a gondolat is áll, hogy fejleszteni kell a területi integrációt és bátorítani kell a régiók közötti együttműködést.

A kohéziós politika elkövetkező reformjai tekintetében a hangsúlyt négy fő területre kell helyezni: a nagyvárosokra és az általuk játszott szerepre; a funkcionális földrajzi viszonyokra; a különleges földrajzi vagy demográfiai nehézségektől szenvedő térségekre; valamint a makroregionális stratégiákra. Ezek mindegyike fontos lehet.

Először is a 2013 utáni kohéziós politikának a városokra vonatkozóan markánsabb célokat kell kitűznie. Növelni kellene a városi hatóságok szerepét a fejlesztési stratégiák tervezésében és megvalósításában, valamint a pénzügyi forrásoknak a városi prioritások közötti átlátható elosztásában is.

Másrészt a programozás rugalmasságának is nőnie kell. Funkcionális módszereket kell alkalmazni annak érdekében, hogy a NUTS 1-es és NUTS 2-es struktúrákon túlmutató problémákat is be tudjuk azonosítani.

Harmadrészt olyan makroregionális stratégiákat kell kidolgozni, amelyek kiegészítik a területi kohézióhoz ezt a rugalmas és funkcionális megközelítést. Ezek a stratégiák olyan átfogó integrált eszközöket kínálnának, amelyek még magasabb szintre fejleszthetnék a transznacionális együttműködést. A stratégiák adott szükségleteken is alapulhatnak olyan esetekben, ahol ez nyilvánvalóan hozzáadott értéket eredményezne. Az ehhez kapcsolódó kooperáció a jövőben is megfelelő keretet jelenthetne a makrorégióhoz kapcsolódó különféle intézkedések és programok működésének összehangolása számára.

Végül a programok következő nemzedékét úgy kell majd kiigazítanunk, hogy segíthessék a különleges földrajzi vagy demográfiai nehézségekkel szembesülő régiókat, és optimális módon aknazzák ki az e régiókban rejlő lehetőségeket anélkül, hogy szükségtelenül megsokszorozzák a programok és eszközök számát.

A partnerségben rejlő erő

A területi kohézió mellett a partnerség is hatásos csatorna a hatékony és átlátható kormányzás számára. Azt jelenti, hogy a Bizottság és az országos, regionális és helyi szintű hatóságok, valamint a szociális és gazdasági partnerek kölcsönösen együttműködnek egymással a kohéziós politika megvalósításának különböző szakaszaiban. Kulcsszerepet játszik az EU prioritásainak átadásában, e prioritások teljesítésében és a szereplők felelősségvállalásának fejlesztésében.

A partnerség és a felelősségvállalás még fontosabbá válik akkor, ha az Európa 2020 stratégiának, illetve a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégia tanulságainak fényében szemléljük. A kohéziós politika szemléletmódja révén – amely összekapcsolja egymással a befektetésekre szolgáló integrált

keretrendszert, a helyszíni szereplők szerepvállalását és a haladó partnerségeket – jelentős mértékben hozzá képes járulni az Európa 2020 stratégia sikeréhez azáltal, hogy erősíti a helyi és a regionális partnerekkel folytatott együttműködést.

A partnerség elvének alkalmazására is jobb módszereket kell találni. Bátorítani kell a helyi és regionális partnereket, a szociális partnereket és a civil társadalom részvételét mind a politikáról szóló párbeszédben, mind a kohéziós politika megvalósításában. Ennek egy lehetséges módja az, ha megerősítjük a fejlesztést célzó helyi törekvéseket a szociális innováció vagy a lepusztult területek rehabilitációja terén.

Röviden összegezve: az ötödik kohéziós jelentés azt ajánlja, hogy erősítsük meg a politika központi tevékenységét és a hozzáadott értékére összpontosítsunk, vagyis a partnerségen alapuló és területspecifikus szemléletmódjára.

” Nem »konfekcióméretű« politikai intézkedésekre van szükség, hanem továbbra is a sokszínűsége kell összpontosítanunk. Olyan személyre szabott megoldásokat kell kínálnunk minden egyes régióknak, amelyek látható, kézzelfogható eredményeket hoznak a polgárok számára. Ez lényeges része lesz az új 2020-as stratégiánknak. ”

Johannes Hahn,
regionális politikáért felelős
biztos

HOGYAN MÉRHETŐ A FEJLŐDÉS?

A gazdasági fejlettség és a növekedés mérőszámaként általában az egy főre eső bruttó hazai terméket (GDP) szokták használni. A GDP lehetővé teszi az országok és régiók összehasonlítását, és a mai napig viszonylag jó mutatója a gazdasági teljesítménynek, azonban nem feltétlenül méri megfelelően a jólétet.

Az utóbbi században az EU sok régiójában – különösen a 15-tagú EU tagállamaiban – gyorsan fejlődött a gazdaság. A 2004 után az EU-hoz csatlakozott tagállamok régiói a gazdasági válság előtt szintén gyorsan növekedtek, és ütemesen zárkóztak fel az unió maradék részéhez. Ennek ellenére – amint ez az ötödik kohéziós jelentésből kiderül – továbbra is nagy eltérések vannak az EU régiói között.

A GDP és a jövedelem

A GDP nem mindig jó mércéje a háztartások jövedelmének, ugyanis a GDP növekedése csak ritkán oszlik el egyenletesen az egész népességben vagy az ország régiói között. Például ha az egy főre eső GDP növekedésének csak a lakosság kis része a haszonélvezője, vagy amennyiben jelentős arányú vagyon áramlik át egy másik régióba vagy országba, a régió legtöbb háztartásának nem emelkedik a jövedelme.

Azonban a lakosság jóléte szempontjából valójában nem a gazdaság által termelt áruk és szolgáltatások mennyisége az igazán meghatározó, hanem az, hogy mennyi jövedelem felett rendelkezik a háztartás. A GDP ezt meglehetősen hiányosan méri, ugyanis az országok jelentősen különböznek abban, hogy mely szolgáltatásokat biztosítanak ingyenesen (pl. ilyen lehet az oktatás), és ez befolyással van az emberek fogyasztási lehetőségeire. Hasonlóképpen a GDP az otthon előállított „személyes” termékek és szolgáltatások értékét sem ragadja meg – ezek körébe tartozik többek között a főzés és a gyermekgondozás –, pedig ezek is ugyanúgy hozzájárulnak az életszínvonalhoz.

A jövedelem nyilvánvalóan nem az egyetlen meghatározó tényezője az életminőségnek. Az ötödik kohéziós jelentésből kiderül, hogy a jólét és az étellel való elégedettség a kevésbé fejlett régiókban szorosan összefügg a háztartások jövedelmének növekedésével. Az unió fejlettebb részeiben azonban ez

a kapcsolat sokkal gyengébb, vagy akár hiányozhat is. Azaz az egyre gazdagabbá váló régiókban az emberek egyre inkább a jólét más elemeit kezdik értékelni, például a munkájukkal való elégedettséget, míg a kevésbé fejlett régiókban az emberek általában nagyobb jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy mennyit keresnek.

A GDP és az életminőség

A GDP nem tükrözi az áruk és a szolgáltatások minőségének javulását. Valójában gyors fejlődés mehet végbe olyan területeken, mint az információtechnológia, az egészségügyi szolgáltatások és az oktatás, amelyek közvetlenül kihatnak az életminőségre.

Az elmúlt évszázadban lezajlott gyors gazdasági fejlődésnek azonban megfizetjük az árát: környezetszennyezéssel, az ózonréteget érintő problémákkal, globális felmelegedéssel és egyéb negatív következményekkel járt a környezetre nézve. Ezek közvetlen kihatással vannak az emberek egészségére, és magas költségekkel járnak a gazdaságban is, amelyeket nem tükröz a GDP.

Nadacia Inforoma – Romák által működtetett óvoda Prešovban (Eperjesen)

A kellemes, biztonságos, nem szennyezett környezet, a jó szomszédi viszonyok, a tiszta csapvíz és a kölcsönös bizalom mind olyan „közös javak”, amelyek jelentős mértékben hozzájárulnak az életminőséghez. De mivel ezeket nem vásárolhatjuk meg, nem tükröződnek a GDP-ben.

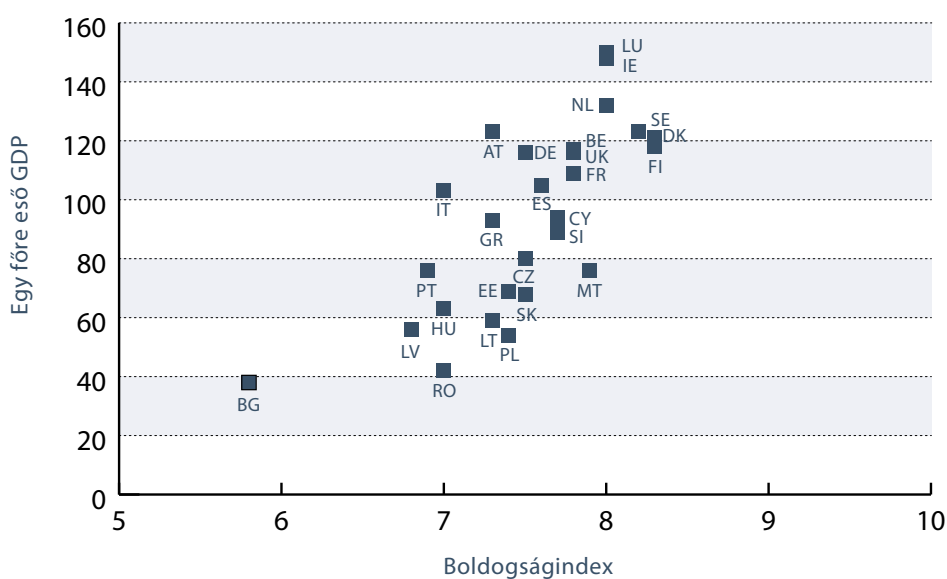
Ennek következtében az ötödik kohéziós jelentés a fejlődés mérésére a GDP-n túlmutató eszközöket is felhasznált – a Stiglitz, Sen és Fitoussi által 2009-es, a fejlődés méréséről szóló jelentésükben megfogalmazott ajánlást követve –, és a jólétnek figyelembe vették mind objektív (pl. várható élettartam), mind szubjektív mérőszámait (mint az egészségi állapot megítélését és a boldogságot).

A GDP és a boldogság

A gazdagság nem feltétlenül jár együtt a boldogsággal. 2007-ben a boldogsági indexen a legmagasabb pontszámot elérő tagállam a három északi ország volt. A három legalacsonyabb pontszám Bulgáriáé, Lettorszáé és Portugáliáé volt, de óvakodni kell az elhamarkodott következtetésektől.

Málta egy szélsőséges példa, amely az egy főre eső GDP tekintetében csak 18., de a boldogsági indexen a 7. helyet foglalta el, míg Ausztria az egy főre eső GDP-je szempontjából a 4., boldogságra nézve viszont a 19. helyen áll. Amint az ábrán látható, az egy főre eső GDP növekedése erőteljesen hozzájárul a boldogsághoz az alacsonyabb fejlettségi szinteken, azonban minél magasabb az egy főre eső GDP, annál gyengébbé válik a boldogsággal való kapcsolata.

A boldogság és az egy főre eső GDP viszonya, 2007

A POZITÍV EREDMÉNYEK KÉZZELFOGHATÓ BIZONYÍTÉKAI

A kohéziós politika nem csupán az elmaradottabb régiók gazdasági fejlődése terén bizonyult igen nagy hatásúnak, hanem a társadalmi és környezeti fenntarthatóság tekintetében is. Sok célt elértünk; a kihívást most az jelenti, hogy alkalmazkodnunk kell a jelenlegi helyzethez, és szigorúbban a teljesítményre kell összpontosítanunk.

Alkalmazkodás a jelen helyzethez

Az autópályák és utak terén a kohéziós politika keretében végrehajtott beruházások eredményeként a 15 régi EU-tagállamban az úthálózat zömében hiánytalanul elkészült. Ezért ezekben az országokban a beruházásoknak a környezetkímélőbb közlekedési módok (különösen a vasúti és a városi közlekedési rendszerek) irányába kell eltolódnuk.

Vannak más olyan jelek is, amelyek fenntarthatóbb programok felé vezető örvendetes lépésekre utalnak. A 2007–13. időszakra vonatkozó kohéziós programjába a tagállamok fele olyan mutatókat és célokat is belefoglalt, amelyek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez kapcsolódnak.

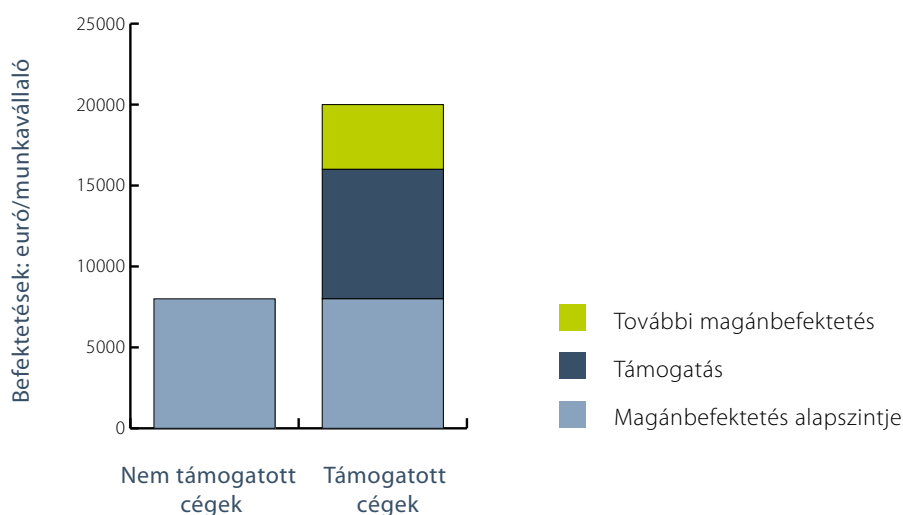
A beruházási támogatások ugyan hasznos eszközök, de eddig többnyire túlságosan uralkodó szerepet játszottak a vállalkozások, a kutatás és a technológiai fejlesztés területeihez kapcsolódó kiadásokban. A kiegyensúlyozottabb „portfólió” irányába mutató tendencia (amelybe beletartoznak az olyan pénzügyi konstrukciók is, mint a kölcsönök és a kockázati tőke, illetve olyan nem pénzügyi eszközök, mint a mentorálás és a tanácsadás) üdvözlendő és bátorítást érdemel.

Szigorúbban a teljesítményre összpontosítva

Az értékelések egyik kulcsfontosságú megállapítása az volt, hogy a programok végrehajtói gyakran inkább a pénz elköltésére (a „felhasználásra”) fókuszálnak, mint a valós eredmények nyomon követésére. Míg az előbbi nyilván a siker egyik előfeltétele, végső soron csak az utóbbi számít.

A kohéziós politikának ezért erőteljesebben a teljesítményre kell összpontosítania. Több olyan programra van szükség, amelyek pontosan meghatározzák elérendő céljaikat és nyomon követik az előrehaladást. Ezenkívül több olyan értékelésre van szükség, amelyek a hatásokat vizsgálják például összehasonlító/kontrollcsoportok, költség-haszon elemzés, a kedvezményezettek körében végzett alapos felmérések, valamint mélyreható esettanulmányok segítségével.

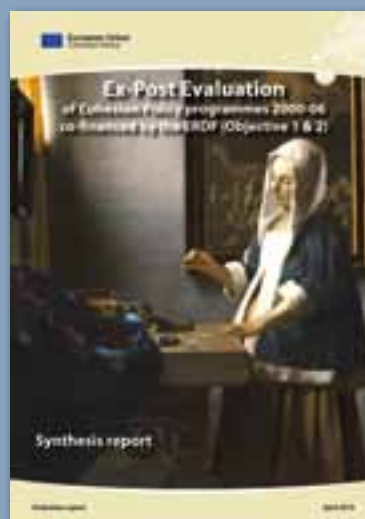
A befektetési támogatások hatása Kelet-Németországban – az ösztönző hatás világos példája

A kohéziós politika kulcsfontosságú vívmányai a 2000–06. időszakban:

- Erőteljesebb növekedés: Az 1. célkitűzés alá eső régiókban a GDP 2006-ban becslések szerint 10%-kal volt magasabb annál a szintnél, amennyi a kohéziós politika nélkül lett volna. Ennek egy része visszafolyik az adományozó országokba az export növekedése formájában.
- A vállalkozások kb. 1 millió új munkahelyet teremtettek. 230 000 kkv részesült pénzügyi támogatásban (mindenekelőtt pályázati támogatások, de kölcsönök és kockázati tőke formájában is), további 1 100 000 pedig nem pénzügyi jellegű támogatást kapott (különösen tanácsadást és mentorálást, de hálózatépítési és üzleti infrastruktúrát érintő segítséget is).
- Évente 10 millió ember részesült képzésben, ezen belül 5,3 millió nő, 3,3 millió fiatal, 1,6 millió a legsebezhetőbb személyek köréből, 1 millió tartós munkanélküli, valamint 5 millió alacsony iskolázottságú személy.
- Kb. 4 700 km autópálya és 1 200 km nagysebességű vasút építése részesült társfinanszírozásban. Az alapok ezenkívül mintegy 7 300 km nem nagysebességű vasútvonal és különböző városi közlekedési rendszerek fejlesztését is finanszírozták.
- 23 millió embert kapcsoltak be a szennyvízgyűjtő és -kezelő rendszerekbe, 20 milliót pedig modern ivóvízrendszerekbe.
- Az URBAN rehabilitációs programok több mint 80%-a széles körű partnerség (így többek között a helyi lakosság) aktív bevonásával valósult meg – az értékelések szerint ez kulcsfontosságú tényezője a projektek sikerének.
- Az INTERREG keretében folytatódott a határok menti térségek közötti kapcsolatok kiépítése, közel 12 000 hálózat jött létre és 63 000 együttműködési megállapodást kötöttek.

Kkv-knak nyújtott kutatási és technológiai fejlesztési támogatás életről-elemzése, Olaszország

Azon projektek aránya, amelyekre jellemzők az alábbiak:

PREBEN GREGERSEN

Preben Gregersen úr a Strukturális Alapok Dániai Irányító Hatóságának vezetője, és tagja egy olyan magas szintű csoportnak, amely a kohéziós politika jövőjét hivatott átgondolni. Emellett a Strukturális Alapok Dániai Monitoringbizottságának is elnöke.

Az ötödik kohéziós jelentés kitér annak szükségességére, hogy a kohéziós politikát még a korábbiaknál is jobban összhangba kell hozni az Európa 2020 stratégiával. Milyen mértékben járulhatnak hozzá a feltételek, az ösztönzők és az eredményorientált irányítás a kohéziós politika hatásának növeléséhez és ahhoz, hogy az utóbbi jobban igazodjon az Európa 2020 stratégiához?

Kulcsfontosságúnak vélem – saját tapasztalataim alapján – az erőforrások hatékony összpontosítását és felhasználásuk szabályozását: a kohéziós politikát erőteljesen hozzá kell igazítani az Európa 2020 stratégiához. Ezt céltudatosabban kell megtenni, mint a lisszaboni menetrenddel való jelenlegi összehangolását. A cél a növekedés: az okos, fenntartható, befogadó növekedés. Térségspecifikus megközelítésmódot alkalmazunk és a növekedés országos, regionális és helyi szintű lehetőségeinek mozgósítására törekszünk.

Az egészben nehézséget csak az okoz, hogy eredményeket érzünk el, miközben szigorúan tartjuk magunkat a „térségspecifikus növekedésösztönzéshez” kapcsolódó döntésekhez. Ami a növekedésösztönzőkre való tematikus összpontosítást illeti, a stratégiai programozással kapcsolatban az utóbbi időben meglehetősen kedvező tapasztalatokat szereztünk. Mindemellett a továbbiakban is mindenképpen az eredményeket és az igazoló adatokat kell meghatározó orientációs pontként kezelnünk a kohéziós politika valamennyi részterületén. Számos elem el kell gondolkodni: olyan keretrendszeren, amely biztosítaná, hogy a programokat korlátozott számú cél alapján dolgozzák ki (nem pedig épp fordítva); a mutatók továbbfejlesztésén (ezek egy részét esetleg kötelezővé kell tenni); és/vagy a programok előzetes, folytatólagos és utólagos értékelésének jobb megalapozásán, hogy csak néhány példát említek. Ami az ösztönzőket és feltételeket illeti, minden olyan komoly vitát

üdvözlök, amely valamely eszközről szól, azonban én magam a pénzügyi vonatkozással is bíró eszközöket előnyben részesítem a nem pénzügyi jellegűekkel szemben. Mindazonáltal nem zárom ki azt, hogy az utóbbiak is képesek hozzájárulni a teljesítményhez.

A jelentés elismeri, hogy az uniformizált szemléletmód nem megfelelő, ugyanis az egyes régiók „jellemzői, lehetőségei és szükségletei rendkívüli mértékben eltérőek”. Mindazonáltal azt is kimondja, hogy „a jövőbeli programok csak kisszámú, az Európa 2020 stratégiához szorosan kapcsolódó prioritásra összpontosítsanak”. Ez a két megközelítésmód összeegyeztethető egymással?

Az ötödik kohéziós jelentés az én olvasatom szerint elég sok gondolatébresztő elemet tartalmaz ahhoz, hogy a kisszámú Európa 2020-as prioritásra való összpontosítás összeegyeztethető legyen a növekedési lehetőségeket megcélzó térségspecifikus intézkedések programozásával. Továbbá összeegyeztethető legyen egy olyan megközelítésmóddal is, amelynek alapját az egyes régiók eltérő gazdasági és társadalmi helyzetéről, illetve lehetőségeiről szóló adatok képezik. Őszintén szólva azonban nehezebben boldogulok annak megértésével, hogy mit jelentenek a kohéziós politika összefüggésében a régiók tisztán földrajzi jellemzői. Az én felfogásom szerint az, hogy a politikába belefoglaljuk a területi kohéziót, azt jelenti, hogy olyan dinamikákkal is foglalkozunk, mint a funkcionális földrajzi viszonyok, a makroregionális stratégiák, a városi és vidéki növekedés közötti kapcsolatok, a határok stb.

Érzése szerint melyik a kulcsfontosságú tényezője a kohéziós politika sikerének?

Engedje meg, hogy végezetül hangsúlyozzam, mennyire fontos, hogy valóban komolyan elgondolkodjunk az arányosság elvének szerepéről a jövőbeli szabályozási keretrendszerben, túl az adminisztratív terhek csökkentésére irányuló általános törekvésen. Ebben a tekintetben olyan eredményt kell elérnünk, amely tükrözi az egyes programokban rejlő kockázatokat, arányokat és hatásköröket.

Meg kell jegyezmem, hogy az észrevételeim semmilyen értelemben nem korlátozzák Dániát abban, hogy milyen válaszokat adjon az ötödik kohéziós jelentésre és az előttünk álló munkára. Dánia egyetért annak szükségességével, hogy a strukturális alapokon keresztül törekedni kell a gazdasági és a társadalmi kohézió biztosítására, és célzott módon hozzá kell járulni az Európa 2020-as célkitűzések teljesítéséhez.

A Panorama jelen számában egy igazgatással foglalkozó szaktekinéllyel és egy vezető tudóssal beszélgetünk el arról, mit jelent számukra az ötödik kohéziós jelentés.

PHILIP MCCANN

Philip McCann a Groningeni Egyetem (Hollandia) gazdaságföldrajzi tanszékének vezetője. Ezenkívül a regionális politikáért felelős európai biztosnak, Johannes Hahnnak különleges tanácsadója.

Az ötödik kohéziós jelentés kitér annak szükségességére, hogy a kohéziós politikát még a korábbiaknál is jobban összhangba kell hozni az Európa 2020 stratégiával. Milyen mértékben járulhatnak hozzá a feltételek, az ösztönzők és az eredményorientált irányítás a kohéziós politika hatásának növeléséhez és ahhoz, hogy az utóbbi jobban igazodjon az Európa 2020 stratégiához?

A kohéziós politika kiemelkedő szerepet fog játszani az Európa 2020 stratégia sikerében, ugyanis tökéletes platformot jelent a gazdasági fejlődés integrált megközelítése számára. Azonban az, hogy mennyire sikeresen tudja majd betölteni a kohéziós politika az Európa 2020 stratégia mozgatóerejének szerepét, jelentős mértékben azon múlik, hogy feltételeken nyugvó politikai rendszerrel rendelkezünk-e. Ezek a feltételek lehetővé teszik majd világos és kötelező megegyezések kötését a politikai célkitűzésekre vonatkozóan; biztosítani fogják az összes érintett fél számára fontos ösztönzők megfelelő összehangolását; támogatják a kormányzást és az intézményrendszert érintő többszintű reformokat, ahol ilyenekre szükség van; szavatolják azt, hogy a politikai intézkedések a helyi szintű tudásra támaszkodjanak és a helyi szereplők sajátjuknak érezzék ezeket; továbbá biztosítják, hogy a politikai intézkedéseket minél tökéletesebben hozzáigazítsák a helyi gazdasági fejlődés szükségleteihez.

A jelentés elismeri, hogy az uniformizált szemléletmód nem megfelelő, ugyanis az egyes régiók „jellemzői, lehetőségei és szükségletei rendkívüli mértékben eltérőek”. Mindazonáltal azt is kimondja, hogy „a jövőbeli programok csak kisszámú, az Európa 2020 stratégiához szorosan kapcsolódó prioritásra összpontosítsanak”. Ez a két megközelítésmód összeegyeztethető egymással?

Az Európa 2020 stratégia azokat a nagy témákat rögzíti, amelyekre Európának választ kell adnia, és a kohéziós politika rendkívül fontos szerepet fog játszani a stratégia mozgatóerejeként azáltal, hogy

összekapcsolja egymással a rugalmasságot és az összpontosítást. Az EU térségspecifikus kohéziós politikája elég rugalmas ahhoz, hogy választ tudjon adni a különböző régióknak a gazdasági fejlődést érintő eltérő szükségleteire. Ez azért lényeges, mert az EU különböző régióinak rendkívül változatos helyi szintű kihívásokkal kell szembenéznük. A térségspecifikus szemléletmód lehetővé teszi, hogy a kohéziós politikát hozzáigazítsuk ezekhez a helyi szükségletekhez. Ugyanakkor az Európa 2020-as célkitűzésekre való összpontosítás nemcsak azt teszi lehetővé, hogy biztosítsuk a kohéziós politika hatásának maximális mértékű érvényesülését valamennyi régióban, hanem azt is, hogy ennek módja összhangban álljon a tágabb európai célokkal.

Sokszor szóba került az utóbbi időben az eredménymutatók fontossága. Ezek hogyan kapcsolódnak az Európa 2020 stratégiához és az ötödik kohéziós jelentés következtetéseire?

Az Európa 2020 három nagy témáját – tehát az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedést – egységes egésként kell szemlélni. E témák az európai gazdasági fejlődés integrált és holisztikus területi szemléletét tükrözik. A régióknak meg kell határozniuk, hogy az öt Európa 2020-as célkitűzés – ezek: az innováció, a kutatás és a fejlesztés feltételeinek javítása; az iskolázottsági szintek emelése; az éghajlatváltozással és az energiával összefüggő célkitűzések teljesítése; a foglalkoztatás ösztönzése; valamint a társadalmi befogadás előmozdítása különösen a szegénység csökkentésén keresztül – mely sajátos kombinációjával jellemezhető az adott régió számára helyi szinten adódó legfontosabb kihívások. Lényeges feladat a világos és mérhető eredménymutatók kialakítása annak érdekében, hogy minden érintett fél meg tudja határozni projektjeinek és operatív programjainak előrehaladását, következményeit és sikerességét.

A Samsø-szigeten működő Energiaakadémia a megújuló és fenntartható energia kutatásával és a témáról szóló tájékoztatással foglalkozó központ.

HOGYAN KÉSZÜLT AZ ÖTÖDIK KOHÉZIÓS JELENTÉS?

A kohézióról szóló ötödik jelentés, amely november 9-én került elfogadásra, az egész Európai Bizottságból és számos külső forrásból érkezett hozzájárulásokból állt össze.

A Bizottság Közös Kutatóközpontja alkotta meg az egyedülálló regionális versenyképességi indexet, és jelenleg egy új regionális gazdasági modellen dolgozik. A vállalkozáspolitikai főigazgatóság globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelőirodája (Global Monitoring for Environment and Security Bureau) készítette az Urban Atlas városatlant, amely a városiasodásnak és a városok elburjánzásának számos különféle mintázatára rávilágított.

Ez a jelentés számos olyan tanulmányra is támaszkodik, amelyeket külső szakértők készítettek. Például a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) volt az innovációra és a növekedésre vonatkozó beszámolók fő forrása. További tíz tanulmány különböző kérdéseket vizsgált a globális kereskedelem növekedéséhez kötődő regionális költségektől és hasznoktól az egyes régiókban megvalósult állami beruházásokon keresztül a kormányzás minőségéig. Végül, de nem utolsósorban a kohéziós politika hatását 174 esettanulmány, 382 kohéziós program mutatói, valamint több mint 20 különböző tanulmány elemzésén keresztül értékelték ki.

A jelentés számos új regionális tipológiát használ, mint például a Bizottság által kidolgozott város-vidék osztályozást, valamint a Regionális Politikai Főigazgatóság és az OECD által kialakított nagyvárosi régió és nehezen megközelíthető régió kategóriákat. A jelentés számára pontosították a szigeti és hegyi régiók meghatározását e földrajzi jellemzők sikeresebb megragadása érdekében.

A jelentés előkészítése során a Regionális Politikai Főigazgatóság földrajzi információs rendszerrel foglalkozó csapata közel ezer térképet, diagramot és táblázatot készített a jelentés számára. Az ötödik kohéziós jelentés több mint 200 térképet, diagramot és táblázatot tartalmaz, ami minden eddiginél magasabb szám.

A térképek és a regionális tipológiák alapját képező adatokat bárki letöltheti itt:

https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/b35d4432-3434-496a-9726-641f55f8abaf/5CR_data_and_typologies.zip

A közlekedés adatainak feltérképezése, összeköttetések teremtése

Annak méréséhez, hogy milyen az egyes régiók hozzáférése a légi személyforgalomhoz, nem elegendő egyetlen információforrás. Például a brüsszeli régió határain belül nincs repülőtér, de ez nem jelenti azt, hogy Brüsszeltől ne lennének megközelíthetők a repülőjáratok. Az adminisztratív akadályok legyőzése érdekében az egyes repülőterekről induló járatok számát, a repülőterekre való eljutás idejét, valamint a lakosságnak a régió belüli területi eloszlását használtuk fel annak mérésére, hogy ténylegesen milyen a hozzáférés a légi közlekedéshez.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN

- Eurostat

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Regions_of_Europe

- A kohézióról szóló ötödik jelentés

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_hu.cfm

AZ ÖTÖDIK KOHÉZIÓS JELENTÉS NYILVÁNOS KONZULTÁCIÓJA

A Bizottság kohézióról szóló ötödik jelentése, amely november 9-én került elfogadásra, kimutatta, hogy bár az EU régiói közötti eltérések egyre csökkennek, továbbra is maradtak jelentős gazdasági különbségek. Bár a kohéziós politika segített az unió gazdasági, társadalmi és környezeti feltételeinek javításában, még mindig komoly kihívások előtt állunk.

A kohézióról szóló negyedik jelentés 2007-es elfogadásával kezdődött el az az időszak, amely a 2013 utáni európai kohéziós politika jövőjének átgondolását szolgálja. Ennek folyamán számos mélyreható szakpolitikai dokumentumot, elemzést és tanulmányt tettek közzé, továbbá egy sor hasonlóképpen nagy horderejű vita is lezajlott tudósok, a politikával foglalkozó gyakorlati szakemberek, valamint nemzetközi szervezetek részvételével.

Hátratekintés, előrelépés

Az ötödik kohéziós jelentés következtetéseiben körvonalazott általános iránymutatások azt a célt szolgálják, hogy elindítsanak egy szélesebb körű konzultációs folyamatot az európai kohéziós politika jövőjére vonatkozóan. A következő hónapokban a Bizottság részletes párbeszédet fog folytatni az érdekeltekkel, és kikéri véleményüket a 2013 utáni kohéziós politikáról szóló javaslatokkal kapcsolatban.

A jövőre vonatkozó kulcskérdések:

- ▶ **Milyen hosszú távú hatásai lesznek a gazdasági világválságnak az állami beruházásokra?**
- ▶ **Milyen következményekkel jár a gazdasági visszaesés a 2013 utáni uniós költségvetés nagyságára és szerkezetére nézve?**

A jövő formálása

Az ötödik kohéziós jelentéssel kezdődött 2010. november 12-én a Bizottság nyilvános konzultációs folyamata, amely 2011. január 31-ig fog tartani. Az érdekeltek véleménye segíteni fog a jövőbeli politikai intézkedések megformálásában és a 2013 utáni strukturális és kohéziós alapokra vonatkozó jogszabályjavaslatok előkészítésében, amelyre 2011 első felében kerül sor. A Bizottság az érintettekkel további konzultációkat folytat javaslatairól a Brüsszelben megrendezendő ötödik kohéziós fórum keretében 2011. január 31-én és február 1-én.

A teljes jogszabályjavaslat-csomagot, amely tartalmazza az általános rendeletet, valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, a Kohéziós Alapra és az Európai Szociális Alapra vonatkozó rendeleteket, a várakozások szerint 2011 második felében fogja elfogadni a Bizottság.

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN

Nyilvános konzultáció

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_hu.cfm

TESZTELJE TUDÁSÁT: VÁLASZOLJA MEG A **KOHÉZIÓS KVÍZ** KÉRDÉSEIT!

- 1) Melyik országban fekszik az a régió, amely a legsebezhetőbb az éghajlatváltozással szemben?
- 2) Melyik ország a legboldogabb az EU-ban?
- 3) Melyik országban fekszik a legnagyobb versenyképességgel bíró régió?
- 4) Melyik ország fogyasztott a legnagyobb arányban megújuló energiát?
- 5) Melyik országban fekszik az a régió, ahol a legnagyobb arányban vesznek részt képzésben?
- 6) Melyik országban fekszik az a régió, ahonnan a legtöbb személyszállító repülőjártat érhető el?
- 7) Melyik országban fekszik az a régió, ahol a legritkább a csecsemőhalandóság?
- 8) Melyik országban fekszik az a régió, amelynek a legalacsonyabb a munkanélküliségi rátája?
- 9) Melyik országban közelíti meg a leginkább a női munkanélüliek aránya a férfi munkanélüliekét?
- 10) Melyik országban fekszik az a régió, ahol a 30–34 éves korosztályból a legnagyobb arányban rendelkeznek felsőfokú végzettséggel?

- 1) Spanyolországban, ez az Extremadura régió (éghajlatváltozással szembeni sebezhetőség indexe: 100).
- 2) Dánia (boldogságindex: 8,3).
- 3) A legmagasabb pontszámmal (100) rendelkező régió az utrecht-i Hollandiában.
- 4) Svédország (43%).
- 5) Dániában, Kopenhága (Hovedstaden: 39,1%).
- 6) Nagy-Britanniában, a lutoni régió (3 436 repülőjártat naponta).
- 7) Finnország. A legkevésbé eset (nulla) Åland régióban történt.
- 8) A legalacsonyabb munkanélküliségi rátával (1,9%) rendelkező régió Prága Csehországban.
- 9) Finnországban (0,2–1,4 százalékpont).
- 10) Dániában, Kopenhága (Hovedstaden: 58,6%).

VÁLASZOK

IDŐPONT 2011	ESEMÉNY	HELYSZÍN
2010. november 12. – 2011. január 31.	Nyilvános konzultáció a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló ötödik jelentés következtetéseiről http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_hu.cfm	Online
Január 31. – február 1.	Ötödik kohéziós fórum	Brüsszel (BE)
Március 16–18.	Mi a kohéziós politika jövője? – Tudományos és politikai vita (Regional Studies Association) http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/events/future.asp	Bled (SI)
Március 21.	Az innováció, a kutatás és a fejlesztés hatása a regionális gazdasági fejlődésre – konferencia http://www.jinnove.net/News/News/Lille-Innovation-Conference-LINC	Lille (FR)
Március 31. – április 1.	Magyar elnökség: Konferencia az EU 2020-as stratégiájáról és a kohéziós politika jövőjéről	(HU)
Május 2–3.	Magyar elnökség: Magas szintű konferencia a városfejlesztésről: „Az éghajlatváltozás a városfejlesztés és a városi demográfia szemszögéből”	(HU)
Május 19–20.	Nem hivatalos miniszteri találkozó	(HU)
Június 23–24.	Régiók a gazdasági változásért – konferencia és RegioStars díjak http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm	Brüsszel (BE)
Október 10–13.	Open Days http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm	Brüsszel (BE)

A fenti eseményekről Inforegio weboldalunk Eseménynaptár rovatában talál bővebb tájékoztatást:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

A magyar elnökség internetes oldala: www.eu2011.hu

A Panorama tavaszi száma
áprilisban jelenik meg és az Európai Unió
Duna-régióra vonatkozó stratégiájáról fog szólni.

A júniusban megjelenő nyári számot a közlekedés témájának
szenteljük a regionális politika összefüggésében. A Panorama
örömmel fogadja megjegyzéseit és kérdéseit. Szerenénk,
ha elmondaná tapasztalatait.

Tehát ha meg szeretné osztani másokkal a következő szám
témájához kapcsolódó érdekes munkáját, kérdéseket tenni fel,
vagy ki akarja fejteni erről vagy a regionális politika bármely egyéb
vonatkozásáról vallott nézeteit, lépjen kapcsolatba velünk
az alábbi címen:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-036-HU-C

ISSN 1725-8219

© Európai Unió, 2010.
Másolat készítése a forrás megjelölésével engedélyezett.

Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság
Kommunikáció, tájékoztatás,
kapcsolattartás a harmadik országokkal
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
B-1040 Bruxelles
E-mail cím: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

